

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג-2003

החלטה בבקשת השר אריה מכלוף דרעי לקבלת היתר לאי-קיום כלל מהכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים

1. לפנינו בקשתו של השר אריה מכלוף דרעי, שר הפנים והשר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, להארכת ההיתר שניתן לו בספטמבר 2016 לאי-העברת מניות בשתי חברות המוחזקות על ידו במישרין, לנאמנות עיוורת, שלא בהתאם לכלל 16(א) לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (להלן: "הכללים"). בהקשר זה ציין השר כי אין כל שינוי בהחזקת המניות ובגובהם, וכי אותם הנימוקים אשר שעמדו בפני הוועדה למתן היתרים שנתנה את ההיתר בשנת 2016 (החלטה מס' 3/2016) קיימים במלואם גם בעת הזו.

בנוסף מבקש השר להתיר לו להחזיק למשך מספר חודשים בסכום כסף החורג ממגבלת הסכום המצוינת בכללים בהיקף של כ-130 אלש"ח (יצוין כי "הסכום הקובע" בסעיף 1 לכללים עומד נכון להיום על 246,878.66 ש"ח). לדברי השר, יתרת הכספים בחשבון הם בעיקר מכספי ירושה שקיבל לאחרונה וכי להערכתו בתוך מספר חודשים הסכום המצוי בחשבונותיו יצטמצם לנוכח ההוצאות הצפויות. מכאן בקשתו של השר לקבלת היתר לאי העברת ה"סכום החורג" לנאמנות עיוורת, שלא בהתאם לכלל 16(א) ולכלל 6(5) לכללים.

2. כלל 16(א) לכללים קובע כי על שר או סגן שר להעביר בתוך 60 יום מיום מינויו את הכספים ואת ניירות הערך שבבעלותו ובעלות בני משפחתו לחברת נאמנות ציבורית ובלתי תלויה, שתחזיק ותנהל אותם בדרך של "נאמנות עיוורת".

3. המונח "ניירות ערך" הוגדר בכללים כ"תעודות המונפקות בסדרות על ידי תאגיד ומקנות זכות חברות, השתתפות או תביעה בו, בין אם הן על שם ובין למוכ"ז, לרבות ניירות ערך שמנפיקה המדינה, אופציות וחוזים עתידיים כמשמעותם בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994".

4. כאמור, ביום 11 בספטמבר 2016 ניתנה החלטת הוועדה בבקשת השר אריה מכלוף דרעי, שר הפנים והשר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, לקבלת היתר לאי-העברת מניות בשתי חברות המוחזקות על ידו במישרין, לנאמנות עיוורת, שלא בהתאם לכלל 16(א) לכללים למניעת ניגוד

עניינים של שרים וסגני שרים (להלן: "הכללים"). במסגרת החלטתה האמורה עמדה הוועדה על החשיבות שבהעברת הנכסים הפיננסיים לאחזקתה וניהולה של חברת נאמנות ציבורית, בצינה את הדברים הבאים :

"יוצא אפוא כי העברת הנכסים הפיננסיים לאחזקתה וניהולה של חברת נאמנות ציבורית הינה אמצעי, חשוב, לצורך מימוש המטרה למנוע מהשר להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים בין שליחותו הציבורית לבין ענייניו האישיים, אף למראית עין. עם זאת, אמצעי זה מביא לכדי מימוש המטרה רק כאשר מדובר בניהול נכסים פיננסיים סחירים. השילוב בין הדינאמיות של שוק ההון לבין ההוראה המונעת מהשר לקבל מידע מהנאמן, מונע מהשר את האפשרות לקבל מידע בדבר המניות המוחזקות בידי הנאמן, ובכך נמנע החשש שהוא יושפע ממניעים זרים ומשיקולים אישיים."

5. לאחר שדנו בבקשה ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה, כמצוות כלל 21(א) לכללים, אנו סבורים כי כפי שכבר קבעה הוועדה בהחלטתה מספטמבר 2016, כאשר מדובר על מניות שאינן סחירות וכן על רצונו של השר להמשיך ולהחזיק דווקא במניות אלה, ציווי על העברת המניות לניהולה של נאמנות עיוורת מאיין את יסודות הנאמנות העיוורת ואין בו כל תכלית. מנגד, אי מתן היתר כלל יביא לכך שהשר יחוייב להתפרק מנכסיו הפיננסיים הקיימים בנקודת זמן בה יגרם לו הפסד ניכר, דבר שאיננו עולה בקנה אחד עם הרצון לאפשר ולעודד כהונתם של חברי ממשלה בעלי הכשרה מתאימה וניסיון מגוון, מבלי להכביד עליהם יתר על המידה.

לפיכך, אנו מקבלים את בקשתו של השר דרעי להאריך לו את ההיתר שניתן לו, ופוטרים אותו מהעברת המניות של חברות א' ו-ב', המוחזקות על ידו, לנאמנות עיוורת, וזאת בכפוף לתנאים שנקבעו בהחלטה מספטמבר 2016, כדלקמן :

- א. המניות יוחזקו על ידי רואה החשבון של השר בנאמנות עבורו, תוך מתן הנחיה לנאמן שבתקופת כהונתו של השר לא תיעשה כל דיספוזיציה מצדו של הנאמן במניות הקיימות, ולא תירכשנה מניות נוספות של החברות הללו.
- ב. השר לא יהיה מעורב כלל בנעשה במניות אלה ועליו להקפיד שלא להיחשף לכל מידע ביחס לחברות אלה. המידע היחיד שיימסר לשר על ידי הנאמן יהיה זה המותר על פי כלל 16(ג) לכללים בלבד.
- ג. ככלל, על השר להימנע מעיסוק בכל תחום שיכול להשפיע על שווי המניות וכן בעניינים הנוגעים לבעלי השליטה בחברות ו/או לבעלי עניין אחרים. כפי שנעשה בעבר, ההחלטה תועבר ליועץ המשפטי לממשלה לשם שילובה בהסדר ניגוד העניינים העדכני של השר.
- ד. ביחס לחברה א' - במידה ותהיה חלוקת רווחים או נכסים של החברה, על השר לפנות לוועדה לקבל את אישורה לקבלת הכספים.
- על בא כוחו של השר להמציא את ההחלטה הנוכחית לנאמנה של החברה תוך 10 ימים, ולדווח לוועדה על מסירת ההחלטה.
- ה. ביחס לחברה ב' - על בא כוחו של השר להמציא את ההחלטה הנוכחית לדירקטוריון החברה תוך 10 ימים, ולדווח לוועדה על מסירת ההחלטה.

בנוסף לאמור, ככל שתקבל החברה אישור F.D.A על השר לדווח על כך לוועדה תוך 7 ימים, מיום קבלת האישור.

6. באשר לבקשת השר בנוגע לכספים הנמצאים בחשבונותיו החורגים מהמגבלה הקבועה בכללים (246,878.66 ש"ח), לאחר שדנו בבקשה ולאחר ששמענו את חוות דעתו של מבקר המדינה גם בעניין זה, אנו סבורים כי אין מקום לחרוג בנושא זה מהוראות הכללים. על-מנת לאפשר לשר להיערך לכך, הוועדה קוצבת לשר פרק זמן של 30 יום מיום קבלת ההחלטה לצורך ביצוע ההתאמות הנדרשות כך שסך כל הכספים בחשבונותיו של השר לא יחצו את "הסכום הקובע" כאמור בכלל 1 לכללים.

11. בהתאם לכלל 19(ג) לכללים, תוקף ההיתר לא יעלה על משך כהונתה של הממשלה.

העתק ההחלטה נמסר למבקר המדינה.

ניתנה היום, י' באלול תש"פ (30.8.20)

מרדכי כהן
חבר הוועדה

ד"ר אסתר לוצאטו
חבר הוועדה

נחמה מוניץ
שופטת בדימוס
יו"ר הוועדה